

КОЛИ ОЖИВАЄ ПАМ'ЯТЬ – СПАЛАХУЄ СВІТЛО ІСТИНИ**Вергунов В.А. Професор Сльозкін Петро Родіонович (1862–1927). – К.: Аграрна наука, 2007. – 180 с.**

Серія видань, ініційованих і підготовлених під загальною назвою «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії», поповнилася ще одним, появу якого, як і попередніх, можна тільки вітати. Передовсім тому, що ці видання поглиблюють поінформованість не тільки фахівців сільськогосподарського спрямування, а й широкого кола громадськості щодо становлення і розвитку вітчизняної аграрної науки, її впливу на ефективність використання земель та їхнього складника – ґрунтів – за різних форм власності, господарювання і управління галуззю впродовж її історичного розвитку.

Нині, коли в Україні «затяглися» трансформаційні процеси в аграрному секторі, постала потреба використати накопичений історичний досвід впливу науки на стан і розвиток цієї галузі, зважаючи на те, як його бачили свого часу видатні особистості, вчені-аграрники, про діяльність яких не було інформації через забуття, зумисне замовчування, а то й зарахування їх до ворожого табору. Панівна ідеологія радянського періоду історії нашої країни висвітлювала лише ті постаті, котрі вигідно було показати «на потребу часу». Тому повернення та відродження імені Петра Родіоновича Сльозкіна для вітчизняної аграрної науки – знакова подія.

Сьогоднішні проблеми сільськогосподарського сектора економіки України загострюються. Через низку причин Україна втрачає позиції «житниці Європи» (не тільки в розумінні виробництва продукції землеробства, але і її якості, зокрема зерна).

Матеріал книжки спонукає до роздумів, пошуків паралелей у міжчасових та суспільно-політичних площинах нашого буття. Вдумливий аналіз усіх розділів напштовхує до низки висновків, пов'язаних із сьогоденням.

Очевидно, настав час відверто визнати те, що обіцянки поєднати приватну власність на земельну частку (пай), майно працівників на ній із новими формами організації праці за допомогою науки влада реалізовує надто повільно (за «Матеріалами короткого звіту» про роботу УААН, Київ, 2000). Крім того, наростає дискусія про узаконення купівлі-продажу цього основного засобу виробництва в сільському господарстві, його цеху — землеробстві (мабуть, на зразок засобів виробництва в промисловості).

Саме в контексті того, як допомогла наука у минулому землеробській галузі на різних етапах її становлення і розвитку, на що звернуто увагу у виданні про П.Р. Сльозкіна, можна привести багато паралелей і з нашим часом. На нашу думку, особливої уваги заслуговує настанова П.Р. Сльозкіна щодо необхідності досліджень конкретних ґрунтово-кліматичних умов. Цього висновку професор П.Р. Сльозкін дійшов на підставі детального ознайомлення з умовами та особливостями ведення сільського господарства і його окремих галузей — землеробства, рослинництва, тваринництва, організації, економіки і т. д. — у різних регіонах і країнах світу.

Важливо й те, що в рецензованій праці показано, як формувався світогляд П.Р. Сльозкіна паралельно з радикальними змінами в суспільно-політичному житті країни, зокрема з тими, що стосувалися сільського господарства. Вони супроводжувалися зростанням чисельності населення. Протилежне явище спостерігаємо тепер в Україні, коли зменшення чисельності населення супроводжується інтенсифікацією урбанізаційних процесів, а також експансією імпортової сільськогосподарської продукції на вітчизняний продуктово-харчовий ринок, недосконалістю законодавчої бази стосовно аграрного сектора економіки та господарювання, впли-

вом геополітичних потрясінь на загальний стан функціонування народногосподарського комплексу. Отже, сьогодні необхідні відповідні наукові дослідження, спрямування їхніх результатів до безпосередніх виробників сільськогосподарської продукції, популяризація досягнень науки серед широких верств населення, аматорів садівництва та городництва, власників приватних садиб.

Надзвичайно корисна інформація про П.Р. Сльозкіна як науковця з базовими знаннями широкого профілю, що спонукає до роздумів про необхідність змін і в напрямках, і в змісті підготовки фахівців, учених для сільськогосподарської галузі. Саме нові генерації вчених повинні розробити і втілити в життя «план дій», який зруйнує стереотипи щодо надлишку в Україні орних земель, неов'язковості чергування культур у сівозміні, відсутності деградаційних процесів ґрунтового покриву, екологічного стану довкілля.

Новий спалах зірки таланту П.Р. Сльозкіна в плеяді вітчизняних світил аграрної науки своїм промінням надсилає нам у III тисячоліття ту інформацію, яка тривалий час була недоступною не тільки для широкого кола читачів, але й для багатьох учених-дослідників, шукачів нового і корисного для сьогодення. Завдяки енергійним зусиллям автора аналізованої праці маємо чудову нагоду дізнатися невідомі факти про життя і діяльність видатного вченого-аграрника, професора П.Р. Сльозкіна. Цілком погоджуємося з пропозицією автора книги професора В.А. Вергунова увічнити гідними заходами на державному рівні пам'ять про Петра Родіоновича Сльозкіна.

Бажаємо співробітникам Державної наукової сільськогосподарської бібліотеки й надалі продовжувати розпочату ними корисну справу для відродження і розвитку Української держави, її сільськогоспо-

дарської галузі, звертаючись до історичної спадщини нашого минулого, яку зібрали й залишили своїм нащадкам видатні вчені-аграрники. Зерна їхніх ідей через різні історичні обставини потрапили в несприятливі для розвитку умови. Дослідники вітчизняної історії науки і техніки їх знаходять і доносять до нас із небуття. «У доброго господаря ніщо не пропаде...».

Якщо ми щирі патріоти України, то повинні ці зерна досвіду-істини доглянути й подбати, щоб вони проросли й прислужилися для процвітання нашої держави.

С. ВОЗНЮК,
доктор сільськогосподарських наук
Є. ФІЛІПОВИЧ,
завідувач музею історії Національного
університету водного господарства
та природокористування (Київ)

Щойно з друку

Гідроніми у контексті мовної архаїки

Серію «Бібліотека української ономастики» поповнило нове видання – етимологічний словник-довідник «Гідронімія басейну Верхнього Дністра» (Київ, Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2007). Автор кандидат філологічних наук С.О.Вербич провів системне лінгвістичне дослідження назв водойм Верхнього Дністра – одного із найархаїчніших в етнічному, а отже мовно-му і культурному аспектах східнослов'янських регіонів, де збереглися мовні релікти. У словникові зафіксовано 424 гідроніми, використано для їхнього етимологічного тлумачення великий масив допоміжної інформації, що дало змогу з'ясувати їхню словотвірну структуру, відновити мотиваційну семантику. Видання розраховане на мовознавців, істориків, фахівців у галузі ономастики й етимології.